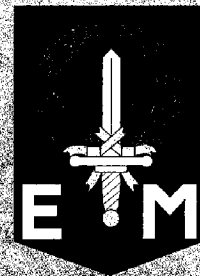

T79 A25 I

INFO-SCOOP

INL

01 2350

Inhoudsopgave

3

15

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON;	2
GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIE	3
VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO	6
GEBEURTENISSEN IN ANGOLA	7
INFO-SPECIAL AFGHANISTAN	9
HET POLITIEKE LANDSCHAP: EIND 1994	10
HET POLITIEKE LANDSCHAP: BEGIN 1995	11
INFO-SPECIAL TADZJIKISTAN	14
OVERZICHT APRIL '95 - AUGUSTUS '95	14
RECENTE ONTWIKKELINGEN	14
INFO-SPECIAL PLO-ISRAËL	16
LUCHTDREIGING ? ? !!	17
IRAN	18

VAN DE REDACTIE

Elnt P.W.T.S Menting

Voor U ligt een vernieuwde Info-Scoop. De vernieuwde cover is U natuurlijk allang opgevallen maar er is nu ook getracht binnenin visueel een aantrekkelijker Info-Scoop aan te leveren.

In deze Info-Scoop treft u de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië tot en met 28 augustus, een overzicht van de laatste ontwikkelingen in het Midden-Oosten en Angola tot en met 25 augustus. Tevens treft u aan een "INFO-SPECIAL AFGHANISTAN", een "INFO-SPECIAL TADZJIKISTAN" en LAST BUT NOT LEAST zoals in een van de voorgaande Info-Scopen was beloofd van de werkgroep Luchtdreiging een overzicht over de werkzaamheden van deze werkgroep.

Uit het verhaal mag blijken, dat er op dit gebied nog vele hindernissen te nemen zijn om een juiste invulling aan dit aspect te geven.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met een de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een twee-wekelijkse uitgave van 101 Mipel

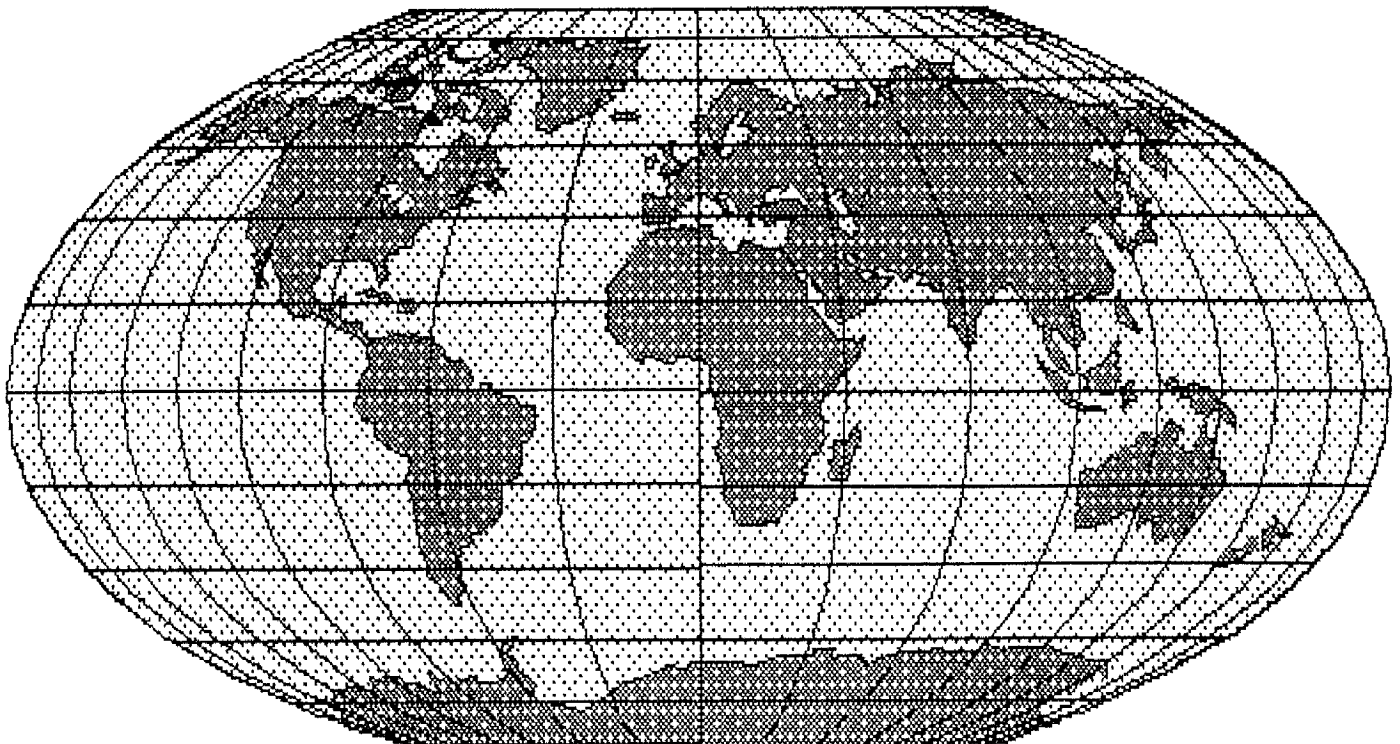
Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 13 D, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 08380-83055

Redactie: maj L. Hakvoort, elnt Menting, sgt1 Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

GEBEURTENISSEN IN HET VOORMALIG JOEGOSLAVIE

VAN 15 T/M 28 AUGUSTUS 1995

Smi G.Nieboer

INLEIDING

In deze samenvatting wordt de situatie van 15 t/m 28 augustus 1995 behandeld onderverdeeld in:

- Kroatië
- Bosnië-Herzegovina:
- *politieke aspecten
- *militaire aspecten
- *VN en EU

KROATIË

Mig-21-gevechtstoestellen van de voormalige Oostduitse strijdkrachten zijn ondanks een internationaal wapenembargo terechtgekomen bij de luchtmacht van Kroatië. Dat werd gemeld door de Duitse televisie-zender ARD. In het programma Monitor werden detailopnames getoond van de Kroatische vliegtuigen. Het ministerie van defensie in Bonn heeft tegengesproken dat Duitsland gevechtsvliegtuigen heeft geleverd aan Kroatië. De foto's, gemaakt op de vliegbasis Pleso bij Zagreb laten bijzonderheden zien die door deskundigen unaniem als Duitse aanpassingen van de Mig's werden omschreven.

OOST-SLAVONIË

Oost-Slavonië is het meest oostelijke stukje van de 'Servische Republiek Krajina' (RSK) de 'republiek' van de Serviërs in Kroatië. Het is ook het enige stukje van die 'republiek' dat zich nog in handen van de Kroatische Serviërs bevindt, nu de Kroaten in een driedaags offensief de rest van de RSK hebben veroverd. De laatste tijd wordt serieus rekening gehouden met de mogelijkheid van een Kroatische aanval op dit gebied. Zo'n Kroatische aanval zou echter, zo menen veel waarnemers, een nieuwe grotere oorlog op de Balkan ontketenen.

De RSK bestond na de oorlog van 1991 tussen de Kroaten enerzijds en de Kroatische Serviërs en het toenmalige Joegoslavische Volksleger anderzijds

uit drie delen: een westelijk deel dat in de vorm van een halve maan van Knin in Dalmatië tot een gebied ten zuidoosten van Zagreb reikte; West Slavonië, aan de noordgrens van Bosnië; en Oost-Slavonië, in het uiterste oosten van Kroatië, langs de grens met Servië.

In het begin van mei 1995 veroverden de Kroaten West-Slavonië, zonder dat Belgrado een vinger uitstak naar de volksgenoten in Kroatië. In het begin van de maand augustus 1995 was het westelijk gebied aan de beurt en weer deed Belgrado niets. Maar alles wijst erop dat Belgrado aan Oost-Slavonië veel meer belang hecht. Op de eerste plaats heeft Oost-Slavonië grote economische waarde, dit in tegenstelling tot de twee andere stukken RSK-gebied, die hooguit van belang zijn omdat ze belangrijke verbindingswegen (Zagreb-Belgrado en Zagreb-Dubrovnik) blokkeerden. Ook Oost-Slavonië is van belang voor de verbindingen: de Donau vormt de grens tussen Oost-Slavonië en Servië. Wie Oost-Slavonië controleert, controleert het economisch hoogst belangrijke verkeer op de Donau, naar Hongarije in het noorden en richting Belgrado in het oosten. De Donau is de levensader van Servië. Hoe belangrijk het gebied is blijkt uit de mate van geweld waarmee de Serviërs het in 1991 hebben veroverd. De belangrijkste veroverde plaats, het barokstadje Vukovar, een belangrijke binnenhaven op het punt waar de Vuka in de Donau uitkomt, werd drie maanden lang dag en nacht gebombardeerd en volledig in puin gelegd. Vukovar is voor de Kroaten altijd een symbool en een martelaarstad gebleven. De belangrijkste oorlogsmisdaden van 1991 werden na de inname van Vukovar gepleegd: tweehonderd zieken en gewonden werden door de Serviërs in het nabijgelegen Ovcara vermoord. Voor de verovering van Vukovar woonden er 84.000 mensen, van wie 43 procent Kroaten en 37 procent

Serviërs. Nu wonen er 15.000 mensen, voornamelijk Serviërs. De twee andere grote steden van Oost-Slavonië, Vinkovci en Osijek, bleven in handen van de Kroaten en vormen nu frontsteden.

Klein-Joegoslavië heeft het belang dat het aan de grensstreek Oost-Slavonië hecht de afgelopen weken onderstreept door grote hoeveelheden tanks en troepen naar de grens tussen Servië en Oost-Slavonië te sturen. Dit is een signaal dat Klein-Joegoslavië een aanval van de Kroaten op dit stukje RSK-gebied niet zal tolereren.

Kroatië heeft langs de frontlijn met Oost-Slavonië 20.000 man, tachtig tanks en pantserwagens en driehonderd stuks artillerie samengetrokken; drie tot vierduizend militairen zijn naar het gebied onderweg. De Kroatische Serviërs hebben in hun laatste stukje land 17.000 soldaten met tachtig tanks en pantserwagens en 170 stuks artillerie over. Als het tot een oorlog om Oost-Slavonië komt ziet het er voor de Kroaten heel wat somberder uit dan tijdens de militaire campagnes van de afgelopen periode. Klein-Joegoslavië beschikt over 90.000 soldaten, 1.300 tanks en tweeduizend stukken geschut plus een omvangrijke luchtmacht.

Op 26 augustus is de spoorlijn van Split naar Zagreb na vier jaar weer opengesteld. President Franjo Tudjman heeft als eerste het traject afgelegd in een zwaar bewaakte trein. Tijdens deze zegetocht, dwars door de pas op de Kroatische Serviërs heroverde Krajina, heeft president Tudjman aangekondigd dat ook Oost-Slavonië binnenkort zal worden heroverd. Tudjman zei echter dat hij eerst de internationale diplomatie vier maanden de tijd wil geven om een vreedzame oplossing te vinden. Vier Britse militairen van de Snelle Reactiemacht zijn op 20 augustus tijdens een routine vlucht met hun Lynx-helikopter in de Adriatische zee gestort. Het ongeval gebeurde tien kilometer vanaf hun basis in Ploce. Een militair overleefde de crash, daar hij werd gered door een Kroatische vissersboot.

Kroatië heeft volgens de VN in de afgelopen periode 10.000 militairen bijeengebracht rond Dubrovnik voor

een aanval op de Bosnisch-Servische posities in de buurt van de stad. Kroatië zou op deze manier een eind willen maken aan de jarenlange Servische artillerieaanvallen op Dubrovnik. De Veiligheidsraad van de VN heeft zijn bezorgdheid uitgesproken over de troepenopbouw en deed een beroep op alle partijen de grootste zelfbeheersing te betrachten. De Kroatische president Franjo Tudjman verzekerde verdere strijd tegen de Serviërs te willen voorkomen. Maar de verdubbeling van het aantal Kroatische militairen bij Dubrovnik onderstreept suggesties van de VN dat een Kroatisch offensief in de komende tijd te verwachten is.

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

Het Amerikaanse vredesplan voor Bosnië heeft op 17 augustus naar het oordeel van diplomaten in Belgrado een gunstig onthaal gevonden bij president Slobodan Milosevic van Servië. De Amerikaanse onderminister van Buitenlandse zaken Richard Holbrooke, die het plan de regeringen van Kroatië, Servië en Bosnië voorlegde, sprak op 17 augustus vijf uur met Milosevic. Het gesprek werd vervolgens onderbroken voor een onderhoud van Milosevic met EU-onderhandelaar Carl Bildt. Holbrooke en Milosevic hebben hun gesprekken de volgende dag voortgezet. Zowel de Amerikaanse onderhandelaar, als de Servische president lieten zich na afloop zeer positief uit over de besprekingen. Milosevic prees de Amerikaanse pogingen een eind te maken aan het conflict in ex-Joegoslavië. Details van het Amerikaanse plan zijn niet officieel bekendgemaakt, maar volgens diplomaten bestaat het uit vier punten:

- (1) opheffen van de economische sancties tegen Joegoslavië in ruil voor erkenning van Bosnië;
- (2) een 'ruil' van de enclave Gorazde en gebied in Brcko-corridor die zich in handen van de BIH bevinden tegen gebieden van de Bosnische Serviërs bij Sarajevo;
- (3) internationale hulp voor de wederopbouw van Bosnië;
- (4) dreigementen aan het adres van elke partij die instemming weigert. In het

algemeen hebben alle betrokken partijen zich positief uitgelaten over het Amerikaanse plan.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

Meer dan de helft van de achtduizend manschappen van de westerse Snelle Reactiemacht voor Bosnië zit wegens een slepend politiek geschil al weken vast in de Kroatische havenstad Ploce. Volgens de VN dreigt de troepenmacht ernstig belemmerd te worden in haar taak om blauwhelmen te beschermen en 'veilige gebieden' tegen agressie te verdedigen. Zo kunnen de meeste helikopters en manschappen van Englands 24ste Luchtmobiele Brigade niet hun posities in Bosnië innemen, omdat ze in Ploce wachten op toestemming van Bosnië en Kroatië. Een deel van de meningsverschillen met zowel de Bosniërs als de Kroaten is van financiële aard. Het gaat om wegenbelasting, de huur van opslagfaciliteiten en huisvesting. Maar daarnaast eist de Bosnische regering dat de Snelle Reactiemacht nimmer de wapens zal richten op eenheden van het Bosnische regeringsleger, tenzij in geval van zelfverdediging.

BIHAC-POCKET

Bihac, de Moslim-enclave die jaren lang werd belegerd door Bosnische Serviërs, kan binnen enkele weken de uitvalsbasis worden voor een groot offensief van het Bosnische regeringsleger. Volgens VN-waarnemers staat het door moslims gedomineerde leger op het punt vanuit Bihac grote delen van noord-Bosnië op de Serviërs te veroveren. Daarmee zouden de Bosnische moslims gebied in handen krijgen dat hun is toebedeeld in een verdelingsplan van de Contactgroep voor ex-Joegoslavië dat door de Serviërs verworpen is. Het offensief zou een einde maken aan jaren van Servische suprematie in Bosnië. Doordat de grensprovincie Krajina weer onder Kroatische gezag is geplaatst is Bihac in het westen grotendeels ontzet. Kroaten en Moslims boekten ook ten zuiden van Bihac in west-Bosnië, terreinwinst.

De regionale regering in Bihac heeft

verklaard dat zij het terrein zullen innemen tot aan de grenzen van het kanton dat hen op de kaart van de Contactgroep is toegewezen. Doordat de Kroatische en Bosnische Serviërs VN-konvooien naar Bihac blokkeerden, leefde de overwegend islamitische bevolking van 180 duizend zielen op hongerrantsoen en kwam de economie tot stilstand. Door de opening naar Kroatië kan de economie zich herstellen en heeft het Vijfde Legerkorps zijn wapenuitrusting aanzienlijk uitgebreid. Het in Bihac gelegerde Vijfde Legerkorps ontbeerde zware wapens. Maar na de recente offensieven, waarbij de moslims veel materieel op de Krajina-Serviërs buit maakten, hebben VN-waarnemers gezien dat zij over 23 zware houwitzers, grote mortieren en meerdere tanks beschikken. Aangenomen wordt dat dit nog maar het topje van de ijsberg zal zijn aldus een VN-woordvoerder.

Het Vijfde Legerkorps telt duizenden soldaten die in het begin van de oorlog in 1992 uit noord-Bosnië werden verdreven en zeer gemotiveerd zijn om hun eigen huizen te heroveren.

NOORD-BOSNIË- HERCEGOVINA

Duizenden Kroatische Serviërs vluchtelingen uit de Krajina, zijn aan de grens tussen Bosnië en Klein-Joegoslavië gestrand. Ze durfden de grens niet over, omdat de Serven de mannen onder de vluchtelingen tegenhielden en dwongen dienst te nemen in het leger van de Bosnische Serviërs.

Ongeveer 500 mannelijke vluchtelingen werden door de Serven opgepakt en overgedragen aan de Bosnische Serviërs, die hen in hun leger hebben opgenomen. Toen dit bekend werd onder de duizenden vluchtelingen, weigerden velen van hen verder te gaan. Ze hielden halt bij de grens en durfden die niet over te steken uit vrees dat hun mannen hetzelfde zou overkomen.

Dit leidde tot een noodsituatie. Aan de grens kwam daardoor een file van meer dan twintig kilometer lengte te staan. De naar schatting 25.000 vluchtelingen in deze file zijn naast hun auto's en tractoren gaan zitten in de hoop dat

Belgrado het toelatingsbeleid gaat wijzigen.

De sluiting van de grens voor mannelijke vluchtelingen was een kennelijke poging - het leger van de Bosnische Serviërs dat kampt met een tekort aan mankracht - te versterken. Bovendien zouden de Servische autoriteiten bang zijn voor onrust in Servië door de komst van tienduizenden mannen.

GORAZDE

De VN trekken tot midden september alle Britse en Oekraïense blauwhelmen terug uit de moslim-enclave Gorazde in het oosten van Bosnië. Volgens de VN is geen enkel land bereid de Britten en Oekraïners te vervangen.

De Britse VN-eenheden zijn op 25 augustus begonnen met hun geplande terugtrekking, nadat ze een aanval hadden afgeslagen van de elementen van de BIH. De VN erkenden dat er voorlopig slechts vier waarnemers achterblijven in de door Bosnische Serviërs belegerde enclave.

CENTRAAL-BOSNIË-HERCEGOVINA

De BIH begon op 12 augustus aan een groot offensief tegen Donji Vakuf in Centraal-Bosnië, waarbij volgens VN-woordvoerders zeker 10.000 man waren betrokken. Het regeringsleger hoopt kennelijk met dit offensief de weg in handen te krijgen die Kupres met Donji Vakuf en Travnik verbindt. Kupres, twintig kilometer zuidwestelijker van Donji Vakuf, is in handen van de Bosnische Kroaten en Travnik twintig kilometer ten oosten van Donji Vakuf, is onder controle van het regeringsleger. Het beheersen van die weg stelt het regeringsleger in staat de bevoorrading van Centraal-Bosnië vanaf de Adriatische kust te controleren. Bovendien komt de belangrijke stad Jajce, twintig kilometer noordwaarts en onder controle van de Bosnische Serviërs, dan binnen het bereik van het regeringsleger.

De Kroatische havenstad Dubrovnik is zaterdag 12 augustus bestookt door artillerie van de Bosnische Serviërs. Enkele honderden granaten kwamen neer ten westen en ten oosten van de

Dalmatische stad. Daarbij werd het vliegveld geraakt en ontstonden bosbranden in de omgeving van de stad.

SARAJEVO

Op 21 augustus heeft de Snelle Reactiemacht van de VN zes granaten afgevuurd op een artilleriepost van de Bosnische Serviërs ten noorden van Sarajevo. Nadat de VN-observatiepost voor het eerst werd beschoten, waarbij zes Egyptenaren gewond raakten, trad de Snelle-Reactiemacht niet op. Volgens VN-woordvoerder Ivanko kon dat pas als het mortier gelokaliseerd was waarmee de Serviërs geschoten hadden. Toen in de namiddag van 21 augustus opnieuw een 120 mm granaat op de VN-post terecht kwam, is de Snelle-Reactiemacht direct opgetreden. Het was voor het eerst dat de sinds kort op de berg Igman gestationeerde Brits-Franse troepeneenheid haar zware 155 mm kanonnen in stelling bracht.

Drie Amerikaanse vredesbemiddelaars onder wie Robert Frasure, vertegenwoordiger van de VS in de contactgroep voor Bosnië en speciaal gezant van president Clinton in ex-Joegoslavië, zijn op 19 augustus bij een auto-ongeluk nabij Sarajevo om het leven gekomen. Tevens kwam een Franse VN-soldaat om.

De Amerikanen waren lid van de vijfmansdelegatie van onderminister van buitenlandse zaken Richard Holbrooke die het nieuwe Amerikaanse vredesplan voorlegt aan de regeringen in ex-Joegoslavië. De bemiddelaars waren met pantserwagens van de VN op weg naar Sarajevo. Pogingen om per helikopter in Sarajevo te komen waren eerder wegens mist mislukt.

De Amerikanen wilden Sarajevo bereiken via de weg over de berg Igman. Deze weg is zelfs onder goede omstandigheden moeilijk begaanbaar. Tijdens het ongeval was de conditie van de weg nog slechter dan 'normaal' omdat het vier dagen achter elkaar had geregend. Op zes kilometer van Sarajevo verloor de chauffeur van de pantserwagen van Frasure de controle over het stuur. De pantserwagen raakte van de weg, stortte van de helling en vloog in brand. Volgens VN-woordvoerders liep de wagen daarbij op twee mijnen.

Amerikaanse woordvoerders zeiden later dat er geen mijnen op de helling lagen. Naast Frasure kwamen nog twee leden van de delegatie om het leven: Joseph Krusel, lid van president Clintons nationale veiligheidsraad en luchtmachtkolonel Samule Nelson Drew, plaatsvervangend onderminister van Defensie. Het vierde slachtoffer was een Franse VN-soldaat, welke de pantserwagen bestuurde. Peter Hargreaves, regionaal veiligheidsofficier van de Amerikaanse Ambassade in Sarajevo en luitenant-kolonel Daniel Gerstein raakten gewond. Holbrooke zat in een andere pantserwagen.

President Clinton heeft vier dagen later de diplomaten vervangen. Clinton had haast met de vervanging om te voorkomen dat het pas gelanceerde Amerikaanse vredesinitiatief zou verzanden. Aan het hoofd van de groep staat Robert Owen een advocaat en vroeger adviseur van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Hij vervangt de speciale afgezant voor ex-Joegoslavië, Robert Frasure.

Sarajevo werd op 28 augustus wederom geconfronteerd met een ernstige morteraanval. Twee granaten sloegen in in het centrum van de stad. Het aantal doden is in de loop van de dag opgelopen tot 38 en het aantal gewonden tot ruim 85, van wie enkelen zeer ernstig letsel hadden.

Wie voor de beschietingen verantwoordelijk was, is nog niet helemaal duidelijk. De Verenigde Staten legden de schuld bij de Bosnische-Serviërs. De Bosnische regering gaf de Serviërs de schuld, maar die zeiden dat de moslims de aanslag zelf hebben uitgevoerd om daarmee NAVO-luchtaanvallen tegen de Bosnische-Serviërs uit te lokken.

Op tien na vielen alle slachtoffers in een drukke straat vlak bij de centrale markt van Sarajevo. De overige waren het gevolg van een tweede explosie, waarvan de oorzaak nog niet vast staat.

Op 5 februari 1994 kwamen 68 mensen om het leven toen een mortiergranaat midden op die markt neerkwam. De VN liet weten alle mogelijkheden open te houden bij een reactie op de aanslag. Daarbij zijn twee mogelijkheden: luchtaanvallen met NAVO-vliegtuigen of beschietingen met zware wapens van

de Snelle Reactiemacht.

VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO

PREDATOR

De Verenigde Staten hebben twee onbemande spionagevliegtuigen verloren boven Bosnië. Het Amerikaanse ministerie van Defensie heeft dat 14 augustus bekend gemaakt. De 'Predator' (roofdier) die op 14 augustus is

neergestort, had problemen met de aandrijving en is daarom met opzet uitgeschakeld. Het Pentagon kon niet bevestigen dat het andere toestel, dat op 11 augustus verdween, is neergeschoten, zoals de Bosnische Serviërs beweerden. De radiografisch bestuurd Predator kunnen maximaal veertig uur in de lucht blijven. Ze vliegen op een hoogte van zes tot acht kilometer, om ontdekking door radar te voorkomen. De toestellen zijn 8,2 meter lang en hebben

een spanwijdte van vijftien meter. De Predators voor Bosnië stijgen op vanaf een vliegveld in Albanië.

De VS beschikte over vier Predators boven Bosnië, om onder meer troepenbewegingen vast te stellen. De moderne verkenningsvliegtuigjes, uitgerust met camera's en elektronische opsporingsapparatuur, kosten tien miljoen dollar per stuk. De missie in Bosnië is de eerste waarbij de toestellen officieel worden ingezet.

GEBEURTENISSEN IN ANGOLA

10 AUGUSTUS- 25 AUGUSTUS

Tlnt Elgersma

INLEIDING

Enkele weken geleden vond er een onverwachte bijeenkomst plaats tussen Eduardo dos Santos, President van Angola, en Jonas Savimbi, leider van UNITA. Terugblikkend kan men niet stellen dat de bijeenkomst een grote vooruitgang in het vredesproces heeft betekend. Het accepteren door Savimbi van het vice-presidentschap dat bij die gelegenheid als resultaat werd gepresenteerd, hing al weken in de lucht. Beter kan men stellen dat de bijeenkomst ervoor gezorgd heeft dat het oplaaiende geweld van de maand juli niet een grote terugslag veroorzaakte.

De afgelopen tijd hebben er vooral gewelddadigheden plaats gevonden in het Noord-Oosten, Cunene en Huambo. Van het geweld in het Noord-Oosten kan men stellen dat het niet politiek is geïnspireerd en dus in die zin niet relevant voor het verloop van het vredes-proces.

Op 24 en 25 september zal er in Brussel een bijeenkomst worden gehouden voor donorlanden en donororganisaties van Angola. Uitgenodigd zijn de IMF, de Wereldbank en verschillende Westerse regeringen. Deze zullen worden ge-vraagd om zo'n 800 miljoen US\$ op tafel te leggen. Vooruitlopend op deze bijeenkomst is er dit maal wat extra aandacht voor enkele aspecten van de Angolese economie.

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: O Publico, New African, WSB en Africa Confidential.

ANGOLA BEMIDDELT BIJ COUPPOGING IN SÃO TOMÉ E PRÍNCIPE

Op het eiland Sao Tomé e Príncipe wordt 15 augustus een poging gedaan om de democratische verkozen president Trovoada om ver te werpen. Nog dezelfde dag biedt de Angolese president, gedurende een bezoek aan Brazilië, aan als bemiddelaar op te

treden in het conflict. Hij maakte zijn diepe verontrusting kenbaar over de manier waarop een groep gewapende militairen uit São Tomé e Príncipe politieke geschillen in een democratische staat denken op te lossen. Verder heeft Dos Santos zich bereid verklaart, zo nodig, de São Tomese president, Miguel Trovoada en zijn premier Carlos Graça in Angola toe te laten.

Ondanks de kritische bewoordingen van Dos Santos hebben de coup-plegers ingestemd met Angolese bemiddeling (16/8). De minister van buitenlandse zaken van Angola, Venancio de Moura, gaat een dag later naar São Tomé voor een eerste missie. De Angolese president laat zijn onpartijdigheid als bemiddelaar al snel varen door te dreigen met het afsnijden van de olietoevoer naar São Tomé. Na een week halen de militairen bakzeil en wordt de president in zijn functie hersteld. De Angolese bemiddelaar dankt Portugal, Frankrijk, Gabon, de VN en de Europese Unie voor de steun die hij heeft gekregen. São Tomé e Príncipe is evenals Angola een voormalige Portugese kolonie.

INCIDENTEN IN LUNDA NORTE, HUAMBO EN CUNENE

Generaal Marques Correia, plaatsvervangend commandant van het Oostelijk militaire front van de regering, heeft op 16 augustus zijn verontrusting uitgesproken over de ontwikkelingen in zijn sector. Na het verlies van Cambulo, is UNITA, volgens Marques Correia, nu op weg naar andere posities. In het 60 kilometer ten westen gelegen Cafunfo zijn geen bewegingen geobserveerd. UNITA ontkent dat het aanvalsplannen heeft in Lunda Norte. Volgens UNITA zou het regeringsleger UNITA-terrein betreden met het excuus dat het illegale diamantdelvers wil arresteren.

UNITA radio bericht 17 augustus over een plan van regeringszijde om in geheel Angola operaties te beginnen. In Bie zouden reeds enkele acties zijn uitgevoerd.

In Huambo (Midden-Angola) zouden

volgens UNITA radio, door het regeringsleger patrouilles worden gereden binnen gebieden die eigenlijk door de UNITA worden geadmistreerd. Hierdoor ontstond grote onrust in de dorpen Sumi, Gove en Cuima. Volgens UNITA zouden op 14 augustus twee vliegtuigen van de FAA met militaire goederen zijn geland in Huambo. Het ging daarbij o.a. om BMP-2. Achttien augustus werd een FAA-bataljon overgebracht van Benguela naar Huambo. Volgens UNITA zijn dit voorbereidingen om de stad Bailundo aan te vallen.

Volgens UNITA radio voert de FAA ook aanvallen uit in Cunene (Zuid-Angola). Een FAA-bataljon zou een aanval uitvoeren op UNITA-posities in Mbale streek.

COMMISSAO CONJUNTA KOMT BIJÉÉN IN UÍGE

De Commissao Conjunta is 19 augustus bij elkaar gekomen in de stad Uíge. De leden van de Commissao Conjunta zijn over land van de hoofdstad Luanda naar Uíge gereden. De weg is open maar door de extreem slechte staat waarin hij zich bevindt is het gebruik slechts in theorie mogelijk. De commissie heeft extra prioriteit toegekend aan het openen van de wegen in het noorden van het land.

CABINDA

De regeringsradio van Angola meldt op 15 augustus incidenten in de buurt van Caconda. Er zouden twee bataljons reeds op 14 km van Cacondo district zijn aangekomen. Recce operaties zijn waargenomen. Mijnen werden gelegd en mensen gekidnapt. Andere bronnen melden zelfs acties van terroristische aard in Cabinda-stad, enkele vuurgevechten zouden hebben plaatsgevonden nabij het vliegveld.

De FLEC-FAC, een organisatie die strijdt voor grotere autonomie van het olierijke Cabinda-gebied, wil opnieuw een conferentie beleggen over de toekomst van het territorium. De beweging zal voorstellen om Cabinda weer tot een Portugees protectoraat te maken! N'zita Tiago, de in ballingschap in Parijs wonende, voorzitter van de radicale factie van de FLEC zal dit binnenkort voorleggen aan Portugese overheidsfunctionarissen.

DOS SANTOS BRENGT EEN BEZOEK AAN BRAZILIË EN ARGENTINIË

President Dos Santos heeft op 15 augustus een negentig minuten durend onderhoud gehad met de president van Brazilië. In 1993 heeft Brazilië zijn import van Angolese olie stopgelegd na het oplaaien van de burgeroorlog. In 1996 zal Brazilië weer zo'n 20.000 barrel per dag gaan invoeren. Tevens zal de Brazilian Petroleum Company (ookwel Braspetro genaamd) op zoek gaan naar aardgas in Angola. Tevens werd een akkoord getekend over uitstel van de terugbetaling van de schuld van 1 miljard US\$ die Angola aan Brazilië heeft.

Het bezoek van Dos Santos aan Argentinië was met name gericht op het loskrijgen van financiële steun.

SAVIMBI ONTMOET LISSOUBA

Savimbi heeft 16 augustus een ontmoeting gehad met de Congolese president Pascal Lissouba. Gespreksonderwerpen waren het vredesproces en de resultaten van de bijeenkomst van Dos Santos en Savimbi in Franceville enkele weken geleden.

ECONOMIE

Vooruitlopend op de bijeenkomst van donorlanden eind september in Brussel heeft de minister van financiën van Angola, Augusto Tomas, reeds in juli een bezoek gebracht aan het IMF in Washington.

De hulp die aan het IMF gevraagd wordt is ten behoeve van, wat Boutros Ghali noemt, peace-building (herstellen van wegen, het opruimen van mijnen, demobilisatie van militairen en het nieuw leven inblazen van de economie.) Dergelijke activiteiten worden meestal niet gefinancierd door het IMF, dat meer een macro-economische benadering heeft en eerder op het terugdringen van de overheidsuitgaven zal aandringen. Het IMF zal dan ook een moeilijke positie hebben in Brussel.

Het IMF is zeer kritisch over het gebrek aan doorzichtigheid waarmee in Angola de economie geleid wordt. De ondoorzichtigheid begint al met het feit dat meerdere politici verantwoordelijk zijn voor economische zaken (de

economische adviseur van de president, de minister voor planning en coördinatie, de minister van financiën en de minister voor economische zaken).

Een tweede oorzaak van de ondoorzichtigheid is het overwegend belang van het staatsoliebedrijf Sonangol. Niemand weet precies hoeveel de staatsschuld van Angola bedraagt omdat een deel van de staatsschuld eigenlijk als lening is afgesloten aan het staatsbedrijf Sonangol met als zekerheid toekomstige olieleveranties.

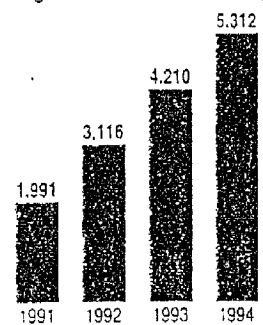
Om de inflatie in de hand te houden is er een nieuwe munt geïntroduceerd. De oude munt die, om de verwarring compleet te maken, 'Nieuwe Kwanza' (NK) heet, wordt vervangen door de 'Kwanza Reajustado' (Kzr). 1000 NK is 1 Kzr. 1 US\$ is 6.800 Kzr (koers van 16 augustus 1995). Per 1 januari 1996 moet de vervanging compleet zijn. Tot die tijd zijn er twee munten in omloop.

Zie bijgesloten kaart voor recente gegevens over de olie-productie, het deel van de staatsschuld dat reeds terugbetaald had dienen te worden, de betalingsbalans en de prijsinflatie in Angola (bron: Africa Confidential).

UNAVEM

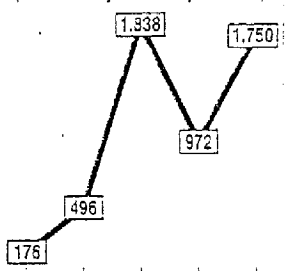
UNAVEM heeft lokale Angolese commandanten beschuldigd dat ze de onveiligheid op de wegen opzettelijk laten voort bestaan om hun eigen invloed op het vervoer van voedsel en dergelijke als bron van inkomsten te handhaven. Het verzamelen van UNITA troepen in de zogenaamde Assembly Areas (AA) zal in eerste prioriteit gaan gebeuren in de provincies Uíge en Huambo. Het Uruguayaanse Bataljon dat in Luanda klaar staat om naar deze regio te vertrekken wacht tot de wegen tussen Huambo, Benguela en Catumbela veiliger zijn. Het verzamelen van de troepen zal gepaard gaan met omvangrijke voedselhulp. WFP en FAO plannen meer dan 15,5 ton voedsel voor 75.000 militairen en 180 families gedurende een periode van 5 maanden.

External arrears
(arrears on medium and long term debt service, \$m)

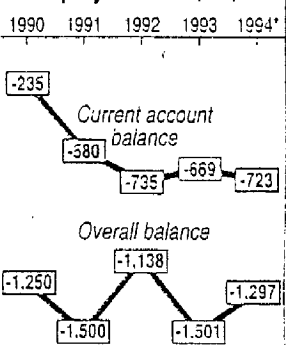
Source: Banco Nacional de Angola

Consumer price inflation
(Luanda, year-on-year, %)

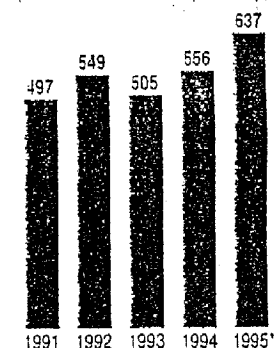
Source: Instituto Nacional de Estatística (INE)

Balance of payments (\$m)

Source: Banco Nacional de Angola

Oil production
(thousand barrels per day)

Sources: SONANGOL; Ministry of Petroleum

INFO-SPECIAL AFGHANISTAN

Tint Visser

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, het NRC Handelsblad, The International Herald Tribune, Le Monde, Le Monde Diplomatique, The Economist, The Economist Country Profile Afghanistan, The Economist Quarterly Reports, the Middle East International en the Middle East Report.

VOORGESCHIEDENIS

Met het vertrek van het Sovjetleger uit Afghanistan in 1989 leek het einde van het Afghaans-communistische Najibullah-regime nabij. Het bewind kon zich echter staande houden door aanhoudende wapenleveranties uit de Sovjet-Unie terwijl het verzet, de mujahedin, werd geplaagd door interne verschillen langs o.a. etnische en religieuze lijnen.

Toch hebben zeven in Peshawar gevestigde verzetsgroeperingen een Afghaanse interimregering opgericht, echter hun legitimiteit werd ondermijnd door het feit dat ze geen enkele belangrijke stad in handen hadden die als basis zou kunnen fungeren. Bovendien ontstond er een ruzie tussen twee belangrijke verzetsgroeperingen, de Jamiati-Islami onder leiding van Ahmad Shah Massoud en de fundamentalistische Hezbi-Islami groep van Gulbuddin Hekmatyar.

Terwijl er een toenadering plaatsvond tussen de Afghaanse Najibullah-regering en enkele mujahedingroeperingen werd ook op internationaal niveau naar een vredesregeling gezocht. In 1991 kwam de VN met een vredesplan waarin gesteld werd dat:

- de nationale soevereiniteit zou worden gewaarborgd;
 - de Afghaanse bevolking het recht zou moeten krijgen een eigen regering te kiezen;
 - een interimperiode zou worden ingesteld;
 - een regeling zou moeten komen over wapenleveranties;
 - financiële middelen nodig zouden zijn voor de wederopbouw van het land.
- Het VN-plan werd gesteund door zowel

de grootmachten de VS en Rusland, alsmede Pakistan, Iran en Saoedi-Arabië. De regering in Kabul en de mujahedin stonden huiverig edoch gematigd positief tegenover het voorstel.

Conform afspraak staakten begin 1992 de grootmachten de wapenleveranties aan hun Afghaanse protégés. Daarnaast werd er een ultimatum gesteld door de Pakistaanse regering aan de in haar land gevestigde verzetsbewegingen. Niettemin kon de mujahedin op heimelijke steun blijven rekenen van de Pakistaanse geheime dienst.

Eind januari 1992 probeerde Najibullah zijn legercommandant in Noord-Afghanistan te vervangen. Dit mislukte en leidde tot een opstand die gesteund werd door de Oezbekistaanse militieleider Rashid Dostam. De Tadzjikistaan, Ahmad Massoud, sloot zich hierbij aan en in april 1992 wisten ze vanuit het noorden Kabul binnen te vallen en Najibullah tot aftreden te dwingen. Ondertussen leek een op handen zijnde staatsgreep plaats te vinden door de Pashtunstrijders van de Hezbi-Islami onder leiding van Hekmatyar. Na enkele dagen van hevige gevechten werden de Hezbi-Islami strijdkrachten uit Kabul verdreven.

Een interimregering werd opgericht waarin vertegenwoordigers van de belangrijkste mujahedingroeperingen zitting zouden nemen. De leider van de Jamiat-groepering, Professor Burhanuddin Rabbani, werd gekozen tot voorzitter van de interimraad en de Hezbi-Islami werd het premiersambt aangeboden. Hekmatyar weigerde deze aan te nemen en zette de strijd voort. In Kabul leidden de onderlinge strubbelingen weleens tot gewelds-uitbarstingen, met name tussen de Hezbi-i-Wahdat (bestaande voornamelijk uit shi'itische Hazara stamleden) en de Ittehad-i-Islami (een fundamentalistisch-soennietische Pashtunpartij).

Na enkele maanden strijd besloten de Hezbi-Islami alsnog het premiersambt aan te nemen. Zij stuurden hiervoor Abdul Farid naar Kabul, maar door aanhoudende aanvallen van de Hezbi-Islami op Kabul werd hij door Rabbani

uit zijn functie ontheven en werd de partij uit de regering gezet. Een belangrijk contra-offensief van de Jamiat-strijders in augustus 1992 brak tijdelijk het verzet van de Hezbi-Islami, maar gesteund door Pakistan wist Hekmatyar zijn verzetsbeweging overeind te houden. Hekmatyar genoot uiteindelijk de steun, zo niet de sympathie, van de meeste Pashtunpartijen en was bovendien een militaire bondgenootschap met de sjiëtische Hezbi-i-Wahdat fractie aangegaan. Rabbani had slechts de steun van één Pashtunpartij, de Ittehad-i-Islami, terwijl de Oezbekistaanse militie van Generaal Dostam de neutraliteit verkoos.

Als gevolg van internationale druk werd er in Islamabad (Pakistan) opnieuw onderhandeld door de belangrijkste factieleiders over de samenstelling van een interimregering in Afghanistan. Uiteindelijk werd besloten dat Rabbani tot juni 1994 zou aanblijven als president, edoch in een adviseerende rol. Hekmatyar nam het premiersambt voor zijn rekening en zou een regering samenstellen waarin alle partijen vertegenwoordigd waren.

POLITIEKE KRACHTEN

De onduidelijkheid over wie de macht had in Afghanistan was symptomatisch voor het onderlinge wantrouwen van de mujahedin-groeperingen. Twee jaar na de val van het Najibullah-bewind, had Afghanistan nog steeds geen duidelijk functionerend centraal gezag. De macht van de nieuwe regering reikte niet verder dan Kabul. Daarbuiten heersten allerlei feodale leiders die alleen in naam trouw betoonden aan het centrale gezag. Hierdoor pleitten velen voor vergaande autonomie langs etnische lijnen. Met name de Oezbekistaan Rashid Dostam, was een vurig voorstander hiervan, maar ook de Tadzjikistanen, Hazaras en Pashtunen steunden in meer of mindere mate dit idee.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN

De onderlinge mujahedin-machtsstrijd weerspiegelde de pogingen van buitenlandse regeringen om invloed te krijgen in Afghanistan. Hekmatyar

werd in belangrijke mate gesteund door Pakistan, dat het leeuwedeel van de Amerikaanse en Saoedische hulp naar de Hezbi-Islami doorsluisde. Saoedi-Arabië steunde met name de fundamentalistisch-soennietische Pashtun-groeperingen. De conflicten tussen de Wahdat en de Ittehad waren een afspiegeling van de strijd om het islamitische leiderschap tussen het fundamentalistische Saoedi-Arabië en het shi'itische Iran. Teheran gaf daarnaast ook steun aan de Perzisch sprekende Tadzjikistaanse groeperingen en de Oezbekistaanse militie van Rashid Dostam. Ondanks steun aan etnische groeperingen zijn de buitenlandse regeringen van o.a. Saoedi-Arabië en Iran wel huiverig voor een opdeling van Afghanistan langs etnische lijnen, omdat het als voorbeeld zou kunnen dienen voor separatistische bewegingen in eigen land.

De betrekkingen met de Tadzjikistaanse regering zijn in de loop van 1993 sterk verslechterd naar aanleiding van beschuldigingen aan het adres van Kabul over de betrokkenheid van de Afghaanse regering bij het opleiden en bevoorraden van islamitische fundamentalisten die vanuit Noord-Afghanistan overvallen plegen in Tadzjikistan. Een aantal grensincidenten waarbij Russische grenswachten betrokken raakten leidde eveneens tot een verslechterde verstandhouding met Moskou (zie ook Info-Special Tadzjikistan).

De Islamitische Republiek Afghanistan geniet algemene erkenning onder de internationale gemeenschap, echter de aanhoudende gevechten hebben voor verontwaardiging gezorgd bij de meeste regeringen. Er bestaan slechts enkele buitenlandse missies in Afghanistan en zonder een duurzame vrede zal hierin geen verandering komen. De hervatting van internationale hulp, die nodig is na 17 jaar oorlog, zal pas plaats vinden wanneer er een blijvende vrede in zicht is.

HET POLITIEKE LANDSCHAP: EIND 1994

KABUL

De verschillende facties in Kabul

bleven eind 1994 elkaar bestoken met artilleriegeschut. De gezamenlijke strijders van premier Gulbuddin Hekmatyars Hezbi-Islami en Rashid Dostams etnische Oezbekistaanse militie voerden aanhoudende gevechten tegen president Burhanuddin Rabbani en de getrouwe Jamiat-i-Islami groepering. Verrassenderwijs sloot de shi'itische-groepering Hezb-i-Wahdat zich aan bij de anti-Jamiat coalitie; voorheen was zij altijd militair neutraal geweest.

De Hezb-i-Wahdat leider, Abdul Ali Mazari, opende een gelijktijdige aanval op partijrivaal Mohammad Akbari en zijn aanhangers, alsook op de shi'itische-groepering Harakat-i-Islami, van sjeik Mohsini. De aanhangers van de president en die van de afvallige premier bemoeiden zich ook in de strijd; de president koos de kant van Mazari terwijl de premier steun verleende aan de tegenstanders. De samenwerking tussen de fracties was echter alles behalve vertrouwend. De grotendeels soennitische Pashtun-strijders van de Hezbi-Islami beschouwden de shi'itische Hazaras als religieus en tribaal gezien inferieur; uiteindelijk strandde de samenwerking. Ook bij de oppositie was er een grote mate van wantrouwen tussen de Harakat guerilla's en de Jamiat-strijders.

NOORD-AFGHANISTAN

In het noorden van Afghanistan leed de Jamiat een gevoelige nederlaag. In juli 1994 werd zij verdreven uit het strategisch gelegen plaatsje, Doshi, een belangrijk knooppunt in de verbinding tussen Kabul en Centraal-Azië. De Jamiat beschuldigde de Oezbekistaanse regering ervan steun te verlenen aan Dostams militaire campagne.

Langs de Afghaanse noordgrens met Tadzjikistan was het ook onrustig. Militante islamieten voerden regelmatig aanvallen en rooftochten uit op Tadzjikistaanse bodem. Hierbij waren enkele tientallen in Tadzjikistan gestationeerde Russische grenstroepen om het leven gekomen. Moskou besloot daarom grensversterkingen naar het gebied te sturen en eiste van Kabul dat het onmiddellijk zou optreden tegen deze guerillabeweging. De Afghaanse

regering weigerde echter actie te ondernemen tegen het in Taloqan gelegen hoofdkwartier van de Tadzjikistaanse opstand, waar ook het bolwerk van de Jamiatleider Ahmad Sjah Massoud, tevens krijgshoofd van Rabbani lag.

PAKISTAANSE BETROKKENHEID

De Jamiat herhaalde haar beschuldigingen over vermeende betrokkenheid van de Pakistaanse veiligheidsdienst, ISI, bij de bewapening van de Hezbi-Islami groepering. Dit werd informeel bevestigd door diplomaten in Kabul.

In september 1994 heropende de Pakistaanse regering haar missie (enigszins voorbarig) in Kabul. De missie moest zeven maanden eerder gesloten worden nadat een groep Jamiat-aanhangers het gebouw had bestormd. Enkele dagen na de heropening werd de nieuwe missie opzettelijk bestookt met raketvuur.

In oktober 1994 wilde Pakistan de wegverbinding met de centraalaziatische staten van de voormalige Sovjet-Unie, die via Afghanistan loopt, weer openstellen. Opnieuw bleek de Pakistaanse regering voorbarig met haar beslissing nadat op 31 oktober het eerste konvooi met goederen bestemd voor Oezbekistan en Turkmenistan werd onderschept door Afghaanse guerilla's. Wat daarna zou zijn gebeurd is onduidelijk, maar van berichten uit de Pakistaanse pers zou er een groep religieuze studenten, de Taliban, op hun beurt de konvooi-goederen van de guerilla's hebben afgenomen. Dit nieuwe fenomeen op het politieke toneel zou bovendien de tweede Afghaanse stad Kandahar in handen hebben genomen.

DE ROL VAN DE VN

De Verenigde Naties gaan door met hun pogingen vrede en stabiliteit te bewerkstelligen in Afghanistan. De Veiligheidsraad riep opnieuw de strijdende partijen op hun gevechten te staken. Ook drong de Veiligheidsraad bij de leden van de VN aan hen geen wapens te leveren.

De speciale VN-afgezant voor Afghanistan, Mahmoud Mestiri, heeft in de tweede helft van 1994 pogingen

ondernomen om de verschillende partijen om de tafel te krijgen om over een overgangsregering te praten, die de opvolging van Rabbani zou moeten regelen. De besprekingen strandden echter omdat vertegenwoordigers van Rabbani weigerden te onderhandelen met Dostam en de zijnen. Volgens informele berichten was Rabbani van plan zijn presidentiële mandaat te verlengen tot na december 1994.

De Verenigde Naties zijn vervolgens snel met een eigen plan gekomen voor de machtsoverdracht en het uitschrijven van verkiezingen. Volgens dit plan zou er een overgangscommissie worden samengesteld bestaande uit:

- vijf vertegenwoordigers van de Jamiat;
- vijf vertegenwoordigers van de oppositie;
- drie neutrale individuen en;
- dertien door de VN te benoemen Afghanen.

Een onafhankelijke strijdmacht gesteund door internationale waarnemers zou ondertussen borg staan voor de vrede en veiligheid in Afghanistan. Het plan werd door zowel de Jamiat als de Hezbi-Islami sterk bekritiseerd.

HET POLITIEKE LANDSCHAP: BEGIN 1995

DE TALIBAN

Een groep religieuze studenten, de Taliban, is sinds de bevrijding van het onderschepte Pakistaanse goederenkonvooi in november 1994 een belangrijke militaire speler op het Afghaanse toneel geworden. Na de stad Kandahar in november te hebben veroverd, had deze groepering rond februari dit jaar 7 van de 30 Afghaanse provincies al in handen en stond zij op het punt de hoofdstad Kabul binnen te trekken. Onderwijl wist de Taliban de lokale mujahedin-krijgsheren te verslaan en de steun te winnen van de door oorlog uitgeputte bevolking. Niettemin waren veel Afghanen huiverig voor het soort fundamentalistische islam dat gepropageerd werd door deze studentenbeweging. Een groot aantal van de 25.000 leden tellende Taliban heeft gestudeerd aan de theologische instituten in Baluchistan en in de Noordwest Frontier Provincie van

Pakistan.

Deze groep studenten is door het ontstaan van een Pashtuns machtsvacuüm, als gevolg van het uiteenvallen van de Ittehad, een prominente beweging kunnen worden. De oorsprong van deze groep studenten is nog onduidelijk. Terwijl de leiders van de Taliban bleven volhouden dat zij een inheemse en autonome beweging waren, meenden Afghanistan-kenners dat de groep door invloedrijke Pakistanen werd bevoorrad en gesteund. Volgens hen was het niet geheel toevallig dat de Taliban pas militair actief was geworden op het moment dat Pakistan de verbinding met de centraalaziatische republieken wilde herstellen. De traditionele wegverbindingen tussen Pakistan en Centraal-Azië waren vanaf de Sovjet-invasie in Afghanistan gesloten. Sinds de terugtrekking van de Sovjettroepen uit Afghanistan was Pakistan vergeleken met Iran en Turkije nogal traag geweest in het ontplooiën van commerciële activiteiten in het grondstofrijke gebied. De shura, oftewel de bestuurlijke raad van de studentenbeweging die haar hoofdkwartier in Kandahar had gevestigd, had herhaaldelijk verklaard dat de Taliban uitsluitend bestond uit Afghanen en geen enkele banden met buitenlandse regeringen onderhield. De leider van de Taliban, Maulvi Mohammad Omar, was vroeger lid geweest van Harakat-i Inqilab-i Islami, een gematigde soennitische Pashtun mujahedinbeweging. De meeste leden van de Taliban hadden vroeger met de mujahedin meegevochten tegen de sovjetbezitters. Echter de Taliban zette zich af tegen dezelfde mujahedingroeperingen omdat het hen niet gelukt was een islamitische staat te stichten. Het doel van de Taliban was daarom het land geheel onder eigen controle te krijgen. De taliban wilde een streng islamitische staat c.q. theocratie stichten. In Kandahar had de shura al een begin gemaakt in die richting. Meisjes werd verboden naar school te gaan, vrouwen mochten geen dienstbetrekking hebben en moesten buiten huis vergezeld worden door mannelijke familieleden. Bordspelletjes zoals dammen en schaken werden verboden en drugsmokkelaars werden stand-

rechterlijk geëxecuteerd. Afghanistan had inmiddels de twijfelachtige eer de grootste producent van opium te zijn; menig mujahedin-commandant was hieraan rijk geworden.

Op het militaire vlak, boekte de Taliban snelle successen na het innemen van Kandahar. De Helmand en Uruzgan provincies vielen eind november onder het gezag van de studenten. Vaak kwam het niet eens tot daadwerkelijke gevechten maar was de reputatie van de beweging en de belofte van amnestie voldoende om het verzet te doen overtuigen de wapens neer te leggen. De eerste zware confrontatie waarbij de Taliban betrokken was vond plaats half januari rond de stad Ghazni, 145 km ten zuiden van de hoofdstad Kabul. Hierbij werd een rake klap uitgedeeld aan de Hezbi-Islami strijdgroep. Hoewel de Taliban samenwerking met andere mujahedin-strijdgroepen had afgewezen en beweerde politiek neutraal te zijn, leek zij gesteund te zijn door Jamiat en het gemunt te hebben op de Hezbi-beweging. Gezien de vermeende Pakistaanse steun voor de Taliban werd derhalve gesuggereerd dat de fractie van Hekmatyar uit de gratie was gevallen bij de Pakistanen, waarschijnlijk door haar compromisloze houding t.o.v. het vredesproces en de moderne interpretatie van de islam die zij voorstond.

De opmars van de Taliban zette zich in februari voort richting Kabul, met de verovering van Maidanshahr en Charasyab (16 km buiten de stad Kabul) op de Hezbi-Islami, waarbij Hekmatyar gedwongen werd te vluchten. Onderwijl had Massoud kans gezien het op te nemen met de door Iran gesteunde shi'itische Hezbi-Wahdat-i-Islami van Abdul Ali Mazari, die al sinds eind 1993 zich had geschaard bij de anti-regeringscoalitie met Hekmatyars Hezbi-Islami en Dostams Oezbekistaanse militie. Onder druk van het regeringsoffensief liet Mazari de Taliban bufferposities innemen tussen zijn Wahdat-groepering en de regeringstrijdkrachten. Massoud was echter geenszins van plan een zogenaamde neutrale macht toe te laten en besloot in maart de Taliban-posities te bestormen. De Taliban leed een gevoelige nederlaag en werd tot buiten de stad gedreven. Behalve haar

militaire reputatie werd haar imago danig aangetast toen zij tijdens de terugtocht willekeurig de stad bestookte. Uiteindelijk werd ook de stad Charasyab door het regeringsleger veroverd.

Mazari werd door de Taliban beschuldigd van verraad, gevangen genomen en standrechtelijk geëxecuteerd. Als gevolg hiervan verloor de Taliban veel van haar shi'itische steun. Een groot aantal Wahdat-strijders sloot zich aan bij de regeringstroepen, waardoor de regering van Rabbani in een veel sterkere positie was komen te staan. Voor het eerst sinds de ineenstorting van het communistische regime in april 1992 was Kabul weer in handen van één partij.

NIEUWE FASE IN HET CONFLICT

Ondanks het militaire succes had Rabbani's voornamelijk Tadzjikstaanse Jamiat-regering een kleiner politiek draagvlak dan voorheen. Pakistan, dat zich vijandig opstelde jegens

Tadzjikistaanse macht in Kabul, had naast de steun voor de Pashtunse Taliban de banden hersteld met Hekmatyar. Ook de Oezbekistaanse milite van Dostam bleef steun krijgen van de Pakistaanse geheime dienst. Effectief regeringsgezag was beperkt tot Kabul, Herat en de overwegend Tadzjikistaanse provincies in het noordoosten te weten: Badachsjan, Takhar, Kunduz, Parwan en Kapissa. Door de tegenslagen in Kabul, had de Taliban haar militaire activiteiten verlegd naar het westen, waar Ismael Khan, de plaatselijke stroman van de regering, vanuit Herat het gebied bestuurt. Terwijl de Taliban de plaatsen Nimroz en Farah veroverde, begon de vijandige Oezbekistaanse milite van Dostam een offensief vanuit het noorden. Massoud stuurde versterkingen naar het westen om de tweeledige aanval het hoofd te bieden. Uiteindelijk werd het offensief van de Taliban bij de strategisch gelegen luchtmachtbasis Shindand, 100 km ten zuiden van Herat, een halt toegeeroepen terwijl Dostams milite in het noorden

niet verder kwam dan de provinciale grens tussen Faryab en Bagdis.

BEOORDELING VAN DE TOESTAND

Het werd langzamerhand duidelijk dat de Taliban niet in staat was het gehele land te kunnen pacificeren en een samenleving te kunnen opbouwen naar streng islamitisch model. De regerings-eenheden, samen met eenheden van bondgenoot Ismael Khan, hadden het westelijke deel van het land bijna geheel weer in handen. Het tij was gekeerd en de Taliban werd nog verder teruggedrongen, zowel uit het westen als verder ten zuiden van Kabul.

Desalniettemin was een einde aan de burgeroorlog nog niet in zicht. Zowel de regering in Kabul als de Taliban streefden een nationale in plaats van een regionaal-etnische agenda na. Met andere woorden, hoewel het land nog nooit in de geschiedenis een nationale eenheid was geweest, was er nog geen sprake van opdeling langs confessionele en/of etnische lijnen.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

De afgelopen maanden heeft de regering van president Burhanuddin Rabbani haar positie versterkt in Afghanistan. De opmars van de religieuze studenten verenigd in de Taliban is overtuigend gestopt; hiermee was tot voor kort nog een wapenstilstand van kracht. Daarnaast is Rabbani voorlopig verlost van zijn grote rivaal, de Hezbi-islami leider Gulbuddin Hekmatyar, en ook is de shi'itische groepering Hezbi-i-Wahdat geen factor van betekenis meer.

Alleen de Oezbekistaanse militie van Dostam, die een groot deel van noordelijk Afghanistan rond de stad Mazari-Sharif controleert, zorgt nog voor problemen. Dostam kan op onvoorwaardelijke steun van Oezbekistan rekenen en heeft een goede verstandhouding met de Russen. Hij heeft zich bovendien aangesloten bij een los samenwerkingsverband van oppositiegroeperingen, waartoe verder de Taliban en Hekmatyar behoren.

De buurlanden Iran en Pakistan, die steun verleenden aan de Hezbi-i-

Wahdat respectievelijk Hekmatyar en de Taliban, hebben eieren voor hun geld gekozen en tot bezorgdheid van de Verenigde Staten, Rusland, Oezbekistan, India en Saoedi-Arabië pogen zij in het gevlij te komen bij Rabbani. Iran beseft dat het niet te kieskeurig met zijn bondgenoten kan zijn omdat de Amerikanen alles in het werk stellen Teheran te isoleren. Bovendien ziet Iran liever Rabbani aan de macht in Kabul dan de radicaal soennietische Taliban. Volgens Afghaanse bronnen zijn de contacten met Ismael Khan, bondgenoot van Rabbani inmiddels aangehaald. Het is alleen de vraag hoe dit verder zal ontwikkelen nadat Iran gezegd heeft 400.000 Afghaanse vluchtelingen te zullen repatriëren, waarvan de meesten zich rondom Herat zullen gaan vestigen.

Ook Pakistan, dat jarenlang de oppositie tegen Rabbani steunde, probeert nu in de gunst te komen bij de president. Pakistan lijkt zijn greep te hebben verloren op de gebeurtenissen in zijn achtertuin en constateert een toe-

nemende betrokkenheid van zijn aartsrivaal India in de regio.

PERSONENREGISTER

Abdul Rashid Dostam: leider van de etnische Oezbekistaanse militie

Gulbuddin Hekmatyar: leider van de Hezbi-Islami beweging en officieel premier van Afghanistan

Ismael Khan: lokale krijgshoofd in West-Afghanistan (Herat); bondgenoot van Rabbani

Ahmad Sjah Massoud: leider van de militaire vleugel van de Jamiat-beweging; tevens krijgshoofd van Rabbani

Abdul Ali Mazari: leider van de shi'itische Hezbi-i-Wahdat-i-Islami beweging; vermoord door de Taliban

Mahmoud Mestiri: speciale VN-afgezet voor Afghanistan

sjeik Mohsini: leider van de shia-groepering Harakat-i-islami

Maulvi Mohammad Omar: leider van de Taliban-studentenbeweging

Burhanuddin Rabbani: etnisch Tadzjikistaanse president van Afghanistan; tevens leider van de Jamiat-beweging.

INFO-SPECIAL TADZJIKISTAN

Tint Dekkers

Voor het schrijven van dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, BBC summary of worldbroadcast, Intermediair en The Economist.

VOORGESCHIEDENIS

Het land Tadzjikistan is ontstaan, doordat de verschillende etnische bevolkingsgroepen die in de regio woonden, door Stalins nationaliteitspolitiek verenigd werden in een republiek. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 kwam het tot etnische conflicten ontstaan uit hetzelfde probleem als in Joegoslavië: het gebrek aan een gemeenschappelijke identiteit. In tegenstelling tot andere ex-Sovjet-republieken als Oezbekistan, Turkmenistan en Kirgizstan, heeft de aan het volk opgelegde nationale identiteit geen wortel geschoten. Tadzjikistanen zijn onder te verdelen in minderheidsvolken als de Pamiri's, Garmi's, Chodzjandi's, Koeljabi's, allen genoemd naar de stad of streek waar ze wonen. Belangrijke etnische groeperingen zijn Oezbekistanen, Russen, Oekrainers, Kirgizstanen, Joden en Armeniers.

Tadzjikistan was als armste Sovjet-republiek sterk afhankelijk van subsidies uit Moskou. Toen de geldstroom in 1991 opdroogde, had dat als gevolg dat het bewind zich niet meer waar kon maken en kwam het tot onlusten en laaide het nationalisme op. De traditioneel ondergeschikte bevolkingsgroepen, de Pamiri's en de Garmi's kwamen in opstand tegen de regerende communistische partij-elite en vormden de islamitisch-democratische oppositie. De oude heersende garde waartegen zij ageerden bestond voornamelijk uit Koeljabi's en Chodzjandi's. Na een onafhankelijkheidsverklaring op 9 september 1991 volgde er een periode van toenemende spanning en gingen alle partijen zich bewapenen. Zo brak een clanoorlog uit die al snel veranderde in een bloedige burgeroorlog.

Eind 1992 veroverden de procommunistische Koeljabi en Chodzjandse

milities de hoofdstad Doesjanbe op de islamitische clans en een aantal zogeheten democratische groeperingen. De meeste leiders van de islamitisch-democratische oppositie vluchtten naar de bergen van het naburige Afghanistan van waaruit zij een guerilla-oorlog begonnen. In november 1992 werd er na een speciale zitting van het Tadzjikistaanse parlement het presidentschap afgeschaft en de parlementaire republiek Tadzjikistan gesticht. Er kwam een coalitieregering die twee maanden stand hield. Na een referendum werd het presidentschap weer hersteld op 5 november 1994 en Imomali Rahkmonov, een communistische Koeljabi, werd president na verkiezingen waaraan de oppositie niet mee mocht doen. De balans van de oorlog: 50.000 doden, 650.000 vluchtelingen, etnische zuiveringen op grote schaal en een verwoest land met een ontwrichte economie.

Om de groeiende onrust onder de buurlanden te sussen, werd er in januari 1993 een collectief veiligheidsverdrag getekend, wat resulteerde in een 25.000 man sterke GOS-vredesmacht bestaande uit onder meer Oezbekistanen, Tadzjikistanen, Kirgistanen, Kazachstanen en Russen. Deze laatsten leveren de grootste inspanning (15.000 man) en raakten daardoor sterk bij het conflict betrokken. Door bemoeienis van de VN en buurlanden kwam men vorig jaar november een wankel staakt-het-vuren overeen, wat in de tussentijd meerdere malen is geschonden. Ondertussen verkeert het land nog steeds in een wankel evenwicht tussen chaos en dictatuur.

OVERZICHT APRIL '95 - AUGUSTUS '95

APRIL

Na voortdurende aanvallen van de rebellen vanuit Afghanistan op Tadzjikistaanse grensposten, bewaakt door de GOS-vredesmacht, waarbij 34 Russische soldaten werden gedood, hebben Russische helikopters en gevechtsvliegtuigen het Afghaanse stadje Taloqan gebombardeerd. Taloqan fun-

geerde als uitvalsbasis voor de rebellen. Tadzjikistan vraagt Rusland om meer steun. De voortdurende aanvallen nemen af na dreigementen om meer troepen naar het gebied te sturen.

MEI

adzjikistan voert een eigen munteenheid in, de Tadzjikistaanse roebel. Iran werpt zich op als bemiddelaar in het conflict. Het staakt-het-vuren wordt drie maanden verlengd.

JUNI

Grenswachten nemen 400 kg drugs in beslag. De drugssmokkel is na de instorting van de economie enorm toegenomen. De vredesmacht krijgt een nieuwe (Russische) commandant, luitenant-generaal Valentin Bobryshev. Het VN-mandaat voor waarnemers in Tadzjikistan wordt verlengd.

JULI

President Rahkmonov haalt banden aan met Iran en Zuid-Korea na staatsbezoeken en opent een ambassade in Teheran. Koersval van de Tadzjikistaanse roebel zorgt voor problemen. De huidige koers is nu 1 US\$ voor 75 TdzRb i.p.v. 50 TdzRb.

Om zijn positie te verstevigen voert Rahkmonov zuiveringen uit en ontslaat de minister van Communicatie Usmonov, het hoofd van de Tadzjikistaanse goudfirma en B & W van de stad Khorog. Er breekt een cholera-epidemie uit onder de Tadzjikistaanse rebellen in Afghanistan, meldt de commandant van de vredesmacht.

AUGUSTUS

Rahkmonov vervangt de minister van Binnenlandse Zaken, Salimov, door generaal-majoor Zuhurov. Salimov wordt ambassadeur in Turkije. De regering stimuleert de terugkeer van de vluchtelingen.

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Rusland is de laatste tijd steeds vaker betrokken geraakt bij de guerilla-oorlog, gevoerd door de oppositie vanuit de bergen van Afghanistan. De voornaamste grondslag van de betrokkenheid van Moskou was de openlijke verklaring dat Tadzjikistan

deel uitmaakt van de Russische zuidgrens. Doordat Tadzjikistan grote schulden heeft bij Rusland (70% van de staatsbegroting komt uit Rusland) en een aantal hoge Russische militairen zitting heeft in het parlement, is Tadzjikistan in feite een Russisch protectoraat geworden.

Moskou, die zijn vingers al verbrand heeft aan Tsjetsjenië, is zeer huiverig voor het leveren van meer troepen.

Een leider van de oppositie, Haji Akbar Turajonzoda, heeft op 25 juli de vredesvoorwaarden van de oppositie bekend gemaakt. De belangrijkste bepaling hieruit is, dat deze niet van plan is de huidige president te vervangen, maar genoeg neemt met een deel van de politieke macht van het land. Ook wenst de oppositie amnestie in zijn geheel. Hij zei dit in een interview met een Iraanse krant. Een officiële reactie hierop is nog niet bekend.

In de tussentijd gaat het leven in Tadzjikistan moeizaam door. Er is een prijsstijging geweest volgend op de invoering van de eigen munteenheid in mei. Langzaam worden er stappen

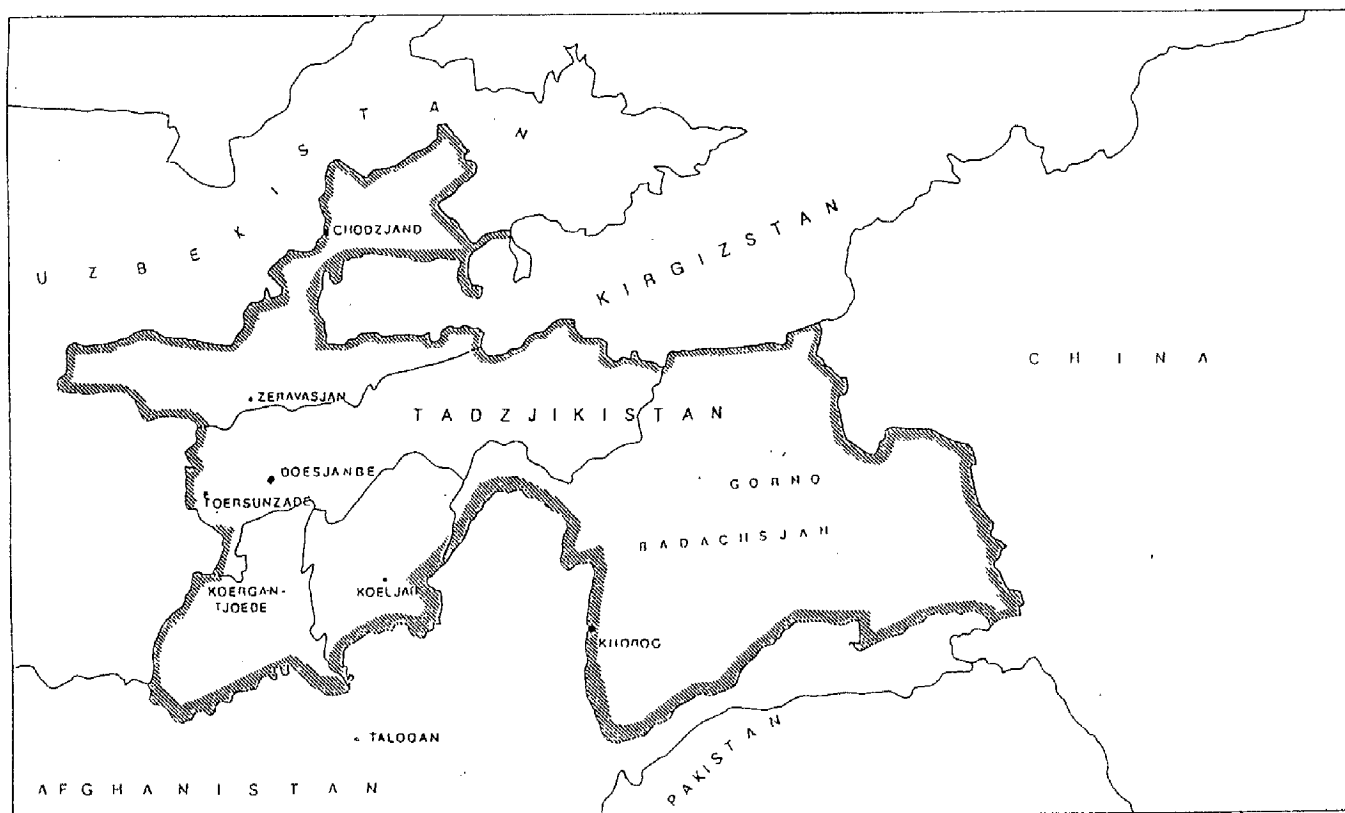
ondernomen om de economie weer op gang te helpen en de laatste maanden heeft Rahkmonov veel staatsbezoeken afgelegd (onder andere aan Iran en Zuid-Korea) om buitenlandse investeerders aan te trekken. Zolang er echter nog geen vrede getekend is, blijven veel investeerders met het hard benodigde buitenlandse kapitaal weg. De regering maakt zich ook sterk om de vluchtelingen (vooral de 340.000 etnische Russen) terug te laten keren naar Tadzjikistan, omdat zij de ruggegraat waren van de economie. Hun emigratie tijdens de burgeroorlog had desastreuze gevolgen, met name voor de gezondheidszorg en het onderwijs.

Piriz Ballon, VN-afgezant in het Tadzjikistan conflict, probeert met alle macht de onderhandelingen tussen de regering en de rebellen gaande te houden. Ook Rusland zet regelmatig Doesjanbe onder druk om tot een overeenkomst te komen met de oppositie, om zo zelf niet verder bij het conflict betrokken te raken. De volgende verkiezingen staan gepland voor 1999. Tot die tijd is de invloed van

andere regeringen in Tadzjikistan tekenend voor de situatie.

Er zijn echter berichten dat een aantal deelnemende landen van de vredesmacht (zoals Kirgizstan) graag hun deelname willen intrekken. Rusland zit echter om een hoop redenen vast aan de vredesmacht, niet in het minst omdat zij vinden dat "hun zuidgrens" het laatste bolwerk is tegen het islamitische fundamentalisme.

Aangezien de Tadzjikistaanse roebel niet gesteund wordt door het IMF of de Wereldbank en de houding van Rusland ten opzichte van de deze nieuwkomer nog onduidelijk is, zijn verdere koersdalingen niet uit te sluiten, wat negatieve gevolgen kan hebben voor de reeds labiele situatie. Grenswachten hebben gemeld (eind juli) dat er mogelijk een vervolg komt van de aanvallen van de rebellen in april. Ook zijn er troepenbewegingen geconstateerd bij de Afghaans-Tadzjikistaanse grens. Al met al blijft Tadzjikistan een mogelijk kruidvat.

INFO-SPECIAL PLO-ISRAËL

Tint Vissers

HET VREDESPROCES VAN OSLO

Een deelakkoord over de tweede fase van het verdrag van Oslo, werd op respectievelijk 13 en 15 augustus door het Israëlische kabinet en het uitvoerend comité van de Palestijnse Bevrijdingsfront goedgekeurd. Met vijftien tegen één stem bij twee onthoudingen was het Israëlische kabinet nagenoeg eensgezind over de vorderingen van het akkoord. De grootste kritiek kwam van de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken, ex-chefstaf Ehud Barak, die ontevreden was over de veiligheidsgaranties. In het Palestijnse kamp was de eensgezindheid iets verder te zoeken; slechts 10 van de 18 leden van het comité kwamen bij de vergadering in Tunis opdagen. De voormalige PLO minister van Buitenlandse Zaken, Farouk Kaddoumi, die overigens niet aanwezig was, sprak zich fel uit tegen het deelakkoord.

De Israëlische en Palestijnse onderhandelaars zetten de besprekingen voort in het Zuid-Israëlische Eilat om het akkoord over de Palestijnse autonomie verder uit te werken. De speciale Amerikaanse afgezant voor het Midden-Oosten was aanwezig om te bemiddelen. De vrijlating van gevangenen, de terugtrekking van het Israëlische leger uit Hebron en de toegang tot waterbronnen vormen de kernpunten van de voortgezette vredesbesprekingen.

Met betrekking tot het laatste had de Israëlische premier Yitzhak Rabin de militaire autoriteiten op de Westelijke Jordaanoever opgedragen een onmiddellijke oplossing te vinden voor het watertekort in Hebron. Het watertekort dat de hele zomer al een probleem was geweest, trok het weekeinde van de 20ste de aandacht toen op de televisie afwisselend beelden werden getoond van droge leidingen in Hebron en joodse kolonisten in het naburige Kiryat Arba met volle zwembaden en weelderige tuinen. Hebron wordt

dagelijks door Israël voorzien van 10.000 m³ water. De helft ervan gaat verloren door lekkage en diefstal. Op zondag 21 augustus heeft het Israëlische kabinet ingestemd gegaan met de overdracht aan de Palestijnse Autoriteit van acht nieuwe bestuurstaken op de Westelijke Jordaanoever. De Palestijnen, die de gezondheidszorg, het onderwijs, toerisme, belastingen en sociale zaken al in handen hebben, krijgen nu ook werkgelegenheid, postzaken, landbouw, statistieken, lokaal bestuur, verzekeringen en handel/commercie, mits er een eindakkoord komt.

AANSLAG

Volgens Israëlische inlichtingen zou naar aanleiding van het paraferen van het deelakkoord de moslim-fundamentalistische Hamas-beweging een spectaculaire aanslag voorbereiden in het hart van Israël. Een vanuit het buitenland afkomstige opdracht voor de Hamas zou zijn onderschept door de Israëlische veiligheidsdienst. Uit vrees voor een zelfmoordaanslag had Tel Aviv de grens met de Gaza-Strook enkele dagen afgegrensd en de magnetische kaarten van Palestijnse arbeiders die in Israël werken laten vernieuwen.

Israël heropende op 20 augustus zijn grens met de Gaza-Strook nadat drie Palestijnen werden opgepakt die ervan werden verdacht een zelfmoordaanslag in Tel Aviv te hebben beraamd. Eén dag later op 21 augustus, was het de Palestijnse fundamentalistische-islamitische oppositie gelukt een zelfmoordactie uit te voeren in een bus in Jeruzalem. De militaire vleugel van Hamas, de Izz el-Deen al-Qassam brigades, eiste de verantwoordelijkheid op voor de aanslag waarbij zes buspassagiers omkwamen en meer dan honderd gewond raakten. De operatie was vermoedelijk uitgevoerd door een vrouw van een studentencel van Yahya Ayyash. Ayyash, bijgenaamd de "ingenieur", staat bovenaan de Israëlische lijst van meest gezochte per-

sonen. Met deze achtste zelfmoordaanslag sinds het vredesakkoord in september 1993 probeert de Hamas de onderhandelingen tussen Israël en de PLO opnieuw te torpederen. Enkele dagen na de aanslag had de Israëlische Binnenlandse Veiligheidsdienst, Shin-Bet, het Hamas-netwerk opgerold dat onder andere verantwoordelijk was voor de zelfmoordaanslag in Jeruzalem.

Om de volkswoede in Israël te kalmeren had president Rabin het overleg met de Palestijnen in Eilat twee dagen opgeschort. De Israëlische premier weet echter dat zijn beste beveiliging tegen dit soort aanslagen een spoedige vredesregeling is. Het vredesoverleg werd snel hervat. Het ligt in de bedoeling de onderhandelingen vóór 7 september af te ronden zodat de overeenkomst in Washington kan worden ondertekend in aanwezigheid van o.a. koning Hoessein van Jordanië en de Egyptische president Hosni Mubarak.

JERUZALEM

Israël dreigde op 14 augustus de PLO-kantoren in Oost-Jeruzalem te sluiten als gevolg van voortdurende Palestijnse politieke activiteiten in de stad. De Palestijnen erkennen niet het Israelische bestuur over Oost-Jeruzalem, dat door Israël werd geannexeerd in 1967.

INTERNATIONALE BETREKKINGEN

Naar aanleiding van onthullingen over moord op Egyptische krijgsgevangenen in 1956 en 1967 is de wankelende relatie tussen Israël en Egypte tot een voorlopig dieptepunt gedaald. Het is een ingewikkelde politieke affaire geworden omdat de namen van linkse en rechtse politici werden genoemd die uit de gelederen van het leger komen. Zo was in 1967 premier Rabin de toenmalige chef-staf. Egyptische kranten hebben na de onthullingen aangedrongen op vergeldingen tegen de Israëliërs die actief waren in de betreffende oorlogen. De Israëlische regering weigert echter een onderzoek te verrichten naar mogelijke Israëlische oorlogsmisdaden.

LUCHTDREIGING ? ? !!

ZE KUNNEN VAN ALLE KANTEN KOMEN..

Namens de werkgroep Luchtdreiging
Kapitein Rietbergen,
S-2 25 Afdlua
Adjudant A.W. Breurkes,
101 Mipel

In een van de voorgaande Infoscopen heb ik u toegezegd iets te vertellen over de werkgroep 'Luchtdreiging' en de werkzaamheden

In de commandopost van een commandant heerst een grote drukte. Er komt een tegenaanval van de vijand en het besluitvormingsproces is in volle gang.

De vijand heeft in de slagorde de beschikking over 50 sorties per dag van het vliegtuigtype Fitter, Fishbed en Flogger. Daarnaast hebben de vijandelijke grondstrijdkrachten ook de beschikking over een aantal Cobra's en Gazelles. Onze opdracht is het voeren van het vertragend gevecht tot de lijn 'SPARK' om van daar uit het verdedigend gevecht te voeren. G2, S2, luchtverdediger, wat kunt u zeggen over de luchtdreiging en hoe moeten we onder andere met onze luchtverdediging hier tegen optreden?

..... We kunnen eigenlijk weinig zeggen, want ze kunnen van alle kanten komen, onder alle weers-omstandigheden, boven alle soorten terrein en met een veelzijdigheid aan bewapening.

of

..... Tijdens het vertragend gevecht zullen de Cobra's alleen in de voorste linie worden ingezet. Om verder ingezet te worden dient de vijand namelijk te beschikken over FARP's (Forward Air Refuelling Point) en daarvoor dient het terrein vrijgesteld te zijn van vijandelijk vuur en dient logistieke aanvoer mogelijk te zijn.

De Fitters zullen geen nachtelijke aanvallen kunnen doen, daar deze niet

over apparatuur beschikken om 's nachts te kunnen opereren.

De Floggers kunnen gedurende acht uur geen aanvallen uitvoeren, daar de runways van de vliegbasis, waar ze van op zouden stijgen door onze luchtmacht zijn beschadigd. De herstelwerkzaamheden zullen ongeveer acht uur in beslag nemen.

De twee bruggen in de lijn 'SPARK' kunnen niet worden aangevallen door Fishbeds, daar de wapensystemen die nodig zijn om een betonnen brug, versterkt met staal en liggend achter een berg, niet door dit type vliegtuig kunnen worden meegenomen. Dit alles beschouwend zou de meest waarschijnlijke inzet van vijandelijke luchstrijdkrachten in de volgende prioriteitsvolgorde gegeven kunnen worden

Hierboven staat uiteraard een eenvoudig gesimuleerd verhaal. Echter de strekking is, dat willen wij ons vak goed kunnen uitoefenen, wij behoefte hebben aan de juiste informatie (zelfs de actieradius van het vliegtuig of de weersomstandigheden op een vliegbasis kunnen van belang zijn). Het verkrijgen van onder andere deze gegevens is cruciaal voor de juiste invulling van ons vakgebied.

Om uit te zoeken welke informatie gerelateerd aan de vijandelijke luchstrijdkrachten, op welk niveau nodig is, heeft men de werkgroep 'Luchtdreiging' in het leven geroepen.

Na een grondige analyse van het probleemgebied, kwam deze werkgroep tot de volgende hoofdgroepen, waarin de benodigde info verdeeld kon worden:

1. VIJAND

Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van zijn eigen middelen en welke heeft hij ter beschikking (vliegtuigen/helikopters/UAV*); wat voor invloed hebben de weers- en terreinvloeden op zijn optreden; met welk soort conflict (grootschalig / crisisbeheersing) hebben we te maken.

* UAV=Unmanned Aerial Vehicle

2. DOELEN

Welke specifieke doelen kunnen voor de vijand van belang zijn om deze uit te schakelen; met welke mogelijke bewapening zal dit kunnen worden uitgevoerd.

3. EIGEN MIDDELEN

Op welke wijze kunnen wij onze luchtverdedigingsmiddelen hierop afstemmen; wat voor invloed hebben de weers- en terreinvloeden op de inzet van deze middelen.

4. INFO

Welk niveau heeft welke gegevens nodig;

Om snel gegevens te kunnen verwerken en te verstrekken (wat door de lucht vliegt kan snel gaan) dient men te beschikken over een databank met hierin opgenomen onder andere vliegtuigen, helikopters, UAV's en bewapeningsystemen.

5. DIVERSEN

Een belangrijk onderdeel in deze is, het bewustmakingsproces van de luchtdreiging op alle niveaus. Het personeel dat zich met dit vakgebied bezig gaat houden, dient zo opgeleid te worden, dat men dezelfde taal spreekt. Coördinatie met andere krijgsmachtdelen (Luchtmacht) is van groot belang. Natuurlijk is dit een breed scala van onderwerpen. De werkgroep is er van overtuigd, dat indien een G2, S2, luchtverdediger zijn werk goed wil kunnen uitvoeren, wij elk genoemd onderwerp maximaal dienen uit te pluizen en te verwerken.

Om de benodigde informatie op een structurele wijze te verkrijgen, zijn door de werkgroep verschillende trajecten opgezet. Hier zitten zowel korte- als lange termijn werkzaamheden bij. Om u een indruk te geven welke werkzaamheden dit zijn volgen hieronder enige punten:

-er zijn goede contacten gelegd met de luchtmacht.

-er vindt een inventarisatie plaats voor het creëren van een data-bank;

-het verlenen van steun bij het opzetten van oefeningen waarin het aspect luchtdreiging is opgenomen.

-het houden van lezingen over het luchtdreigingsaspect om het bewustmakingsproces te activeren.

Er zijn echter op dit moment nog vele hindernissen te nemen. Veel informatie is beschikbaar, echter niet voor iedereen toegankelijk en in de juiste vorm aan te bieden c.q. te gebruiken. Om aan de vraag van de gebruiker te kunnen voldoen en een juiste invulling te geven

aan dit aspect, dient men (G2, S2 en luchtverdediger) zich met dit vakgebied professioneel bezig te houden.

Eén ding is zeker :
Om de commandant uit het voorbeeld

van de juiste informatie te voorzien, dient men te beschikken over de gereedschappen om dit te kunnen realiseren. Hoe wij aan deze gereedschappen komen is inderdaad ons aller probl.... uitdaging.

IRAN

MIG-29 FULCRUM A : BIJTANKEN IN DE LUCHT???

De Iraanse luchtmacht is in de periode van de Sjah opgebouwd uit Amerikaanse vliegtuigen, zoals de F-14 Tomcat en de F-4 Phantom. Deze vliegtuigen hebben wel de mogelijkheid om in de lucht af te kunnen tanken. De inzetbaarheid van deze toestellen is echter minimaal. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de VS geen reserve delen voor deze vliegtuigen meer ter beschikking stelt. Dit als gevolg van de politie-

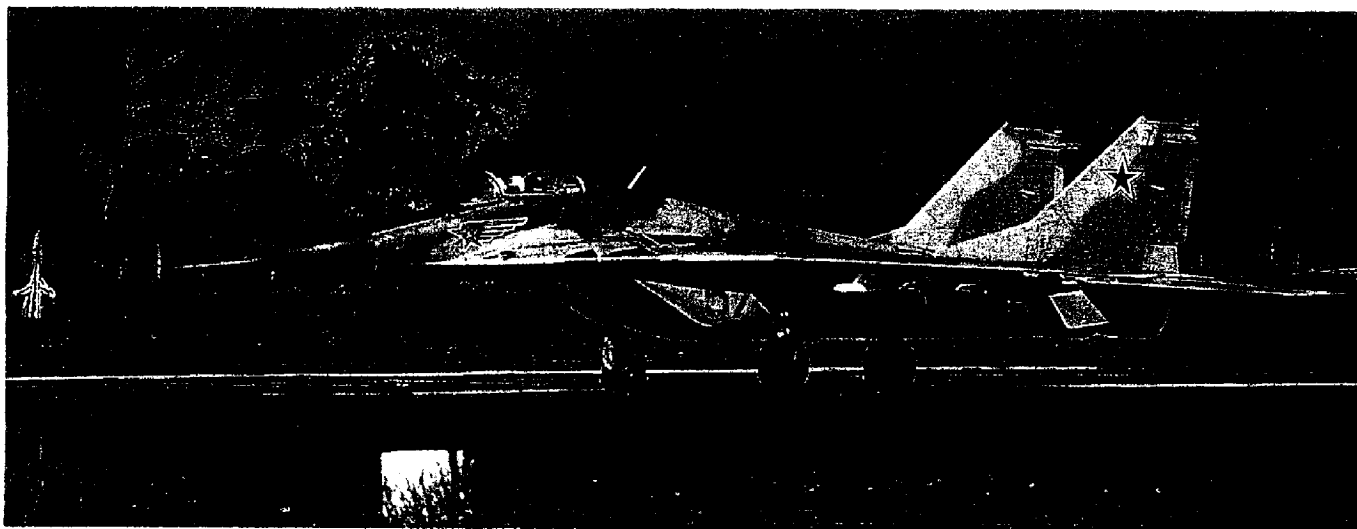
ke ontwikkelingen tussen beide landen. Men heeft naast de Amerikaanse gevechtsvliegtuigen ook de beschikking over de MiG-29 Fulcrum A. Ook zijn tijdens de Golfoorlog een aantal MiG-29 toestellen van Iraq naar Iran uitgeweken en zijn toegevoegd aan de luchtvloot van Iran.

Ook bezit men een tankervloot, die onder andere bestaat uit vier Boeings 707-3J9C en één Boeing 707-386C. Daarnaast kan men beschikken over drie Boeings 747-100 vliegtuigen, die zowel voor het vervoeren van vracht als voor tankerdoeleinden kunnen wor-

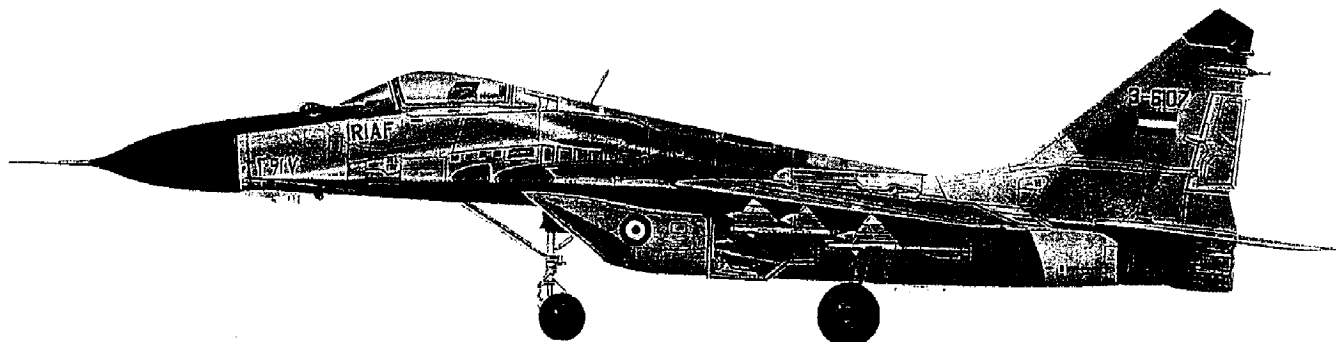
den gebruikt. Hoe de inzetbaarheid van deze vloot is, is niet bekend.

De Iraanse ingenieurs zijn er in geslaagd de MiG-29 Fulcrum A uit te rusten met een bijtankinstallatie, om in de lucht af te kunnen tanken. Dit houdt in dat de actieradius en de tijdsduur dat men in de lucht kan blijven aanzienlijk is vergroot.

Gezien bovengenoemde modificatie aan de MiG-29 zou men kunnen stellen, dat de tankervloot van Iran (gedeeltelijk) inzetbaar is.

Russische MiG-29 FULCRUM A

MiG-29 in Iraanse uitmonstering